

Sissi Archaeological Project

NEWSLETTER

Νοέμβριος 2023

Αρ. 6

Επισκεφτείτε τις ιστοσελίδες μας:

www.sarpedon.be

 Sissi Excavations

Jan Driessen

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η Ανασκαφή	2
Έρευνα	3
Δραστηριότητα	3
Αναγνώριση	3
Ευχαριστίες	4
Κάνε Δωρεά	4

ΜΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ

Το 2023 ήταν μία διαφορετική χρονιά. Κυρίως επειδή η απόκτηση της απαραίτητης χρηματοδότησης για την συνέχεια της ανασκαφής, των διαδικασιών στερέωσης και συντήρησης αλλά και της καταγραφής, μελέτης και δημοσίευσης των αποτελεσμάτων συνεχίζει να είναι ένα επίμονο πρόβλημα.

Μία από τις συνέπειες ήταν ότι η ομάδα ήταν πολύ μικρότερη το φετινό καλοκαίρι. Αλλά τί Ομάδα! Πέρα από τα παλαιότερα μέλη – Ντρίσεν, Λανγκόρ, Κρες, Σαριδάκη, Τσοράκη και τους Μαγκκουάιρ αλλά και την τοπική ομάδα ανασκαφών και συντηρητών, είχαμε και κάποιους νεώτερους, που κανανε ειλικρίνα εξαιρετική δουλειά και στο πεδίο (Jules Debie, Molly Meyrick-Long, Jerome Coillie, Gesine Jaeger, Σάββας Λαπίδης, Mathieu Driessen, Δήμητρα Φωτοπούλου) και στην αποθήκη (Nikita Dauby, Βάσω Μπάρκα, Αγγελική Χειμωνάκη). Ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους!

Όπως και πέρσι, η Κατερίνα Κοκολάκη αντιπροσώπευσε το Ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού. Είμαστε ιδιαίτερα ευγνώμονες για την καταπληκτική συνεργασία με την Αρχαιολογική Υπηρεσία Ανατολικής Κρήτης (Χ. Σοφianού, Β. Ζωγραφάκη, Κ. Ζερβάκη). Στην Αθήνα, ημασταν ιδιαίτερα τυχεροί να έχουμε την βοήθεια της Δρ. Τίνας Καλατζοπούλου (Βελγική Σχολή Αθηνών).

Η ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΤΟΥ 2023

ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

• Η 12η ανασκαφική καμπάνια στο Κεφάλι Σισίου, είχε κυρίως να κάνει με την περαιτέρω εξερεύνηση του Νεο-Ανακτορικού κτηρίου της Κεντρικής Αυλής, μίας μνημειώδους κατασκευής στο νότιο κομμάτι του λόφου. Δοκιμές στην κεντρική αυλή αποκάλυψαν τέσσερις διαδοχικούς ορόφους: μια πρώτη στρώση του λεγόμενου «χώματος του Σισίου» (από μάργα) καλύπτει το βραχώδες υπόστρωμα. Αυτό ήταν πάνω από ένα βοτσαλωτό δάπεδο, πάνω στο οποίο αργότερα, ακόμα μία στρώση από μάργα τοποθετήθηκε. Μόνο κατά την τελευταία Νεο-ανακτορική του φάση τοποθετήθηκε ένα σκληρό δάπεδο από κονίαμα και tarazza, το οποίο επισκευάστηκε σε κάποιες φάσεις. Η διαφορά μεταξύ του βραχώδους υποστρώματος και της κορυφής είναι περίπου 15 εκ.

Μια άλλη δοκιμή στον Χώρο 6.17 στη βορειοδυτική γωνία της αυλής ανέδειξε επίσης μια πολύπλοκη αρχιτεκτονική ιστορία. Δεδομένου ότι το ταράτσα - τσιμέντο τελειώνει περίπου 50 εκατοστά ανατολικά του ανατολικού τοίχου του 6.17 αλλά ταιριάζει καλά με τα σκαλοπάτια αμμουδας και την τετράγωνη πλατφόρμα στην νότια πλευρά του 6.17, υποθέτουμε ότι τα σκαλοπάτια απο αμμουδα αρχικά υπήρχαν και ανατολικά του 6.17, το οποίο θα ήταν έτσι μια ανοικτή πλατφόρμα με πλακόστρωση. Σε μια δεύτερη φάση, θα είχε κατασκευαστεί μια τετράγωνη, υψηλότερη πλατφόρμα εναντίον της νοτιοδυτικής πλευράς αυτής της πλακόστρωσης. Αυτό συνέβη πριν εγκατασταθεί το ταράτσα- τσιμέντο στην αυλή. Σε μια τελευταία φάση, θα είχαν κατασκευαστεί πλευρικοί τοίχοι, μετατρέποντας το 6.17 σε ένα κλειστό δωμάτιο, ενώ θα είχε προστεθεί μια νέα σκάλα που «τρέχει» ανατολικά-δυτικά

στη νότια πλευρά του, πάνω στο δάπεδο τσιμέντου-ταράτσας, οδηγώντας προς την υψηλότερη πλατφόρμα.

• Η πιο εκπληκτική ανακάλυψη όμως ήταν η καλοδιατηρημένη δεξαμενή με επένδυση από γύψο, που βρέθηκε στα νότια του δυτικού διαδρόμου- εισόδου.

Έχει διάμετρο περίπου 5 μέτρα και βάθος έως 2 μέτρα. Το δάπεδό της είναι ανώμαλο με την γύψινη επένδυση να ακολουθεί στενά το βράχο. Τα πρώτα αγγεία που βρέθηκαν φαίνεται να ανήκουν στη Μέση Μινωική IB, χρονολόγηση που επιβεβαιώνεται επίσης από άλλες δοκιμές στη νοτιοδυτική πτέρυγα του Κτηρίου της Αυλής. Η δεξαμενή είχε αρχικά ένα στέγαστρο από ταράτσα και πιθανώς ένα ανθρώπινο άνοιγμα, καλυμμένο από μία πλάκα από τερακότα. Λίγο μετά την αρχική χρήση της, απαιτήθηκε η ενσωμάτωση ενός διαχωριστικού τοίχου για τη στήριξη της οροφής. Στο εσωτερικό βρέθηκαν αρκετά ολόκληρα αγγεία, κυρίως από τη Μέση Μινωική II, αλλά και λίθινα αγγεία, ένας υψηλής ποιότητας σφραγιδόλιθος, και άλλα αντικείμενα. Φαίνεται ότι η οροφή της κατέρρευσε, ίσως κατά τη διάρκεια του σεισμού της MM IIIA, για τον οποίο υπάρχουν αποδείξεις αλλού στον χώρο. Η MM IIIA είναι, σε κάθε περίπτωση, η πιο πρόσφατη ημερομηνία που ανιχνεύεται.

Στη συνέχεια η δεξαμενή γέμισε και η αίθουσα απέκτησε νέο δάπεδο στη MM IIIB. Πρέπει να αντιληφθεί σε συνάρτηση με τα προηγούμενα ευρήματα για υποδομές που σχετίζονται με τη συλλογή νερού στο Κτήριο της Αυλής. Αν και απαιτούνται περισσότερες δοκιμές, γίνεται επίσης πιο πιθανό ότι τουλάχιστον η νοτιοδυτική πτέρυγα του Κτηρίου της Αυλής χρονολογείται από την πολύ αρχή της Πρωτοανακτορικής Περιόδου, μια φάση που μέχρι τώρα ήταν υποαντιπροσωπευμένη στο Σίσι.

• Συνεχίσαμε επίσης την ανασκαφή του προανακτορικού οικισμού (Πρώιμη Μινωική IIΑ, περίπου 2600 π.Χ.), αμέσως βορειοδυτικά του Κτηρίου της Αυλής. Σε προηγούμενες εκστρατείες, είχε ανασκαφεί μια κατασκευή με πολλά δωμάτια, με τα περιεχόμενά της στη θέση του, και αυτή τη σεζόν ανασκάψαμε μια άλλη κατασκευή βόρεια της προηγούμενης. Αντίθετα, αυτό το κτίριο είχε εγκαταλειφθεί νωρίτερα και είχε αφεθεί ελάχιστο υλικό στη θέση του. Μια δοκιμή έδειξε μια προηγούμενη φάση σε ένα από τα δωμάτια. Αναμένεται να διεξαχθεί λεπτομερής ανάλυση της κεραμικής, αλλά υπάρχει μεγάλη πιθανότητα ότι τα ευρήματα αυτά αντιπροσωπεύουν διαφορετικές διαδοχικές φάσεις κατά την Προανακτορική περίοδο. Επιπλέον, ο βόρειος τοίχος της Βόρειας Οικίας ίσως ήταν ακόμη και τοίχος οχύρωσης.

• Ταυτόχρονα, συνεχίσαμε την επείγουσα στερέωση του χώρου, με τη φετινή σεζόν να είμαστε συγκεντρωμένοι στην ανατολική πτέρυγα του Κτηρίου της Αυλής. Ελπίζουμε ότι θα μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε τουλάχιστον τη στερέωση του τοίχου μέχρι το τέλος του επόμενου έτους. Με τη βοήθεια της Δρ. Στέφης Χλουβεράκη και του Θεόδωρου Μαρίνη, με τη βοήθεια της Νικολίας Καρτάλου, του Nicolas Kress και της Therese Claeys, καταφέραμε επίσης να ολοκληρώσουμε το Master Plan του χώρου, το οποίο θα αποτελέσει τη βάση για τον περαιτέρω (τουριστικό) σχεδιασμό του χώρου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

• Τον Δεκέμβριο του 2022, η Βελγική Επιτροπή για Αρχαιολογικές Έρευνες στην Ελλάδα τίμησε τον καθηγητή Driessen με μια ειδική ημέρα διαλέξεων. Αυτή περιελάμβανε επίσης μια διάλεξη από τον Δρ. Quentin Letesson για τον Προανακτορικό οικισμό στο Σίσι. Ο Letesson έδωσε επίσης μια διαδικτυακή ομιλία στο Mycenaean Seminar του Πανεπιστημίου του Λονδίνου για αυτό το θέμα, και αυτός και η καθηγήτρια Paria Caloi παρουσίασαν ένα διαδικτυακό σεμινάριο για τους φίλους του Ινστιτούτου για την Αιγιακή Προστορία. Ο Jan Driessen και η Thérèse Claeys μίλησαν για τις ανασκαφές και τη στερέωση στο Σίσι στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου, ενώ ο Driessen συζήτησε το Κτήριο της Αυλής στο Πανεπιστήμιο της Βενετίας. Στο εργαστήριο Chronos, η Δρ. Ηρώ Μαθιουδάκη και ο Δρ. Tiziano Fantuzzi συνυπέγραψαν ένα άρθρο σχετικά με την Ανάλυση Αλληλογραφίας στο Σίσι. Τον Μάρτιο, η Τζένη Τσάφου, υπεύθυνη της αποθήκης και ειδική στην κεραμική

στο Σίσι, υπερασπίστηκε με επιτυχία τη διδακτορική της διατριβή στο UCLouvain, υπό την καθοδήγηση της καθηγήτριας Charlotte Langohr. Η Τζένη εξέτασε, μεταξύ άλλων, τα αγγεία μαγειρικής από το Σίσι μακροσκοπικά και μέσω διάφορων επιστημονικών αναλύσεων (φθορά χρήσης, οργανικά υπολείμματα), δίνοντας συναρπαστικές νέες εισηγήσεις στις μινωικές συνταγές μαγειρικής και πρακτικές. Τον Απρίλιο του 2023, ο καθηγητής Driessen οδήγησε ένα γκρουπ 25 φοιτητών, υποψηφίων διδασκόντων και μεταδιδασκόντων γύρω από την Κρήτη, επισκεπτόμενος περισσότερους από 35 αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία μέσα σε μια εβδομάδα, μια υπέροχη εμπειρία. Αρκετοί συνάδελφοι παρουσίασαν τους χώρους τους. Τον Ιούνιο του 2023, η C. Langohr και η T. Τσάφου παρουσίασαν τη συνεργατική τους εργασία σχετικά με τις συλλογές αγγείων μαγειρικής από το Σίσι στο Εργαστήριο Capacities που οργανώθηκε από την Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή.

Pottery and bones conservation © J.Driessen

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΤΗΣ ΣΤΕΜΜΑΤΟΣ

Ο διευθυντής του Αρχαιολογικού Προτζεκτ του Σισίου ο κ. Jan Driessen, ανακηρύχθηκε Διοικητής στην Τάξη του Στέμματος από τον Βασιλιά του Βελγίου σε τελετή που πραγματοποιήθηκε στην κατοικία της Υπερ-Εξοχότητας Κυρίας F. Gustin, πρέσβηρα του Βελγίου, παρουσία πολλών φίλων.

• Στο πλαίσιο ενός προτζεκτ που υποστηρίζεται από το Ταμείο Έρευνας και Δημιουργίας του Πανεπιστημίου UCLouvain, η εικαστική καλλιτέχνης Eva l'Hoeft εργάστηκε στο Προτζεκτ του Σισίου. Εμβαθύνθηκε στην αρχαιολογική έρευνα, περνώντας χρόνο με τα μέλη της ομάδας του Σισίου, στο πεδίο και στο εργαστήριο έρευνας, για να αντλήσει έμπνευση και να αναπτύξει εικόνες - βίντεο χρησιμοποιώντας CGI. Ορισμένες από αυτές τις εικόνες προβλήθηκαν σε μια μεγάλη οθόνη στο BOZAR, στις Βρυξέλλες, τον Δεκέμβριο του 2022, με την ευκαιρία μιας συνεργασίας με τη Βελγική Εθνική Ορχήστρα, για την οποία δημιούργησαν ένα πρόγραμμα που αντικατοπτρίζει ποιητικά τις μακροπρόθεσμες συνέπειες των πυρηνικών ενεργειών, χρησιμοποιώντας τέσσερα μουσικά έργα του 20ού αιώνα.

Η ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΤΟΥ 2023 · ΕΡΕΥΝΑ

- Η αποθήκη του Σισίου, η οποία λειτουργεί όχι μόνο ως αποθήκη αλλά και εργαστήριο έρευνας, ήταν επίσης πολύ ενεργή φέτος το καλοκαίρι. Ένα ερευνητικό πρόγραμμα που συντονίστηκε από την Charlotte Langohr (FNRS-UCLouvain) και την Τζένη Τσάφου (INCAL-UCLouvain) ξεκίνησε τον Ιούλιο και περιλάμβανε πολλές υλικοτεχνικές εργασίες και εργασίες καταγραφής στη βάση δεδομένων, με σκοπό μελλοντικές μελέτες και δημοσιεύσεις. Επίσης σημαντικές εργασίες συντήρησης στις κεραμικές συλλογές ανατέθηκαν στα επιδέξια χέρια της Πέπης Σαριδάκη (κύρια συντηρήτρια), με τη βοήθεια της Αγγελικής Χειμωνάκη.
- Παράλληλα, η ομάδα της Αποθήκης (Charlotte Langohr, Τζένη Τσάφου, Nikita Dauby και Βάσω Μπάρκα) συνέχισε τον επιμελή καθαρισμό και τις αναλύσεις της κεραμικής που ανακτήθηκε από πολλά αρχαιολογικά συγκείμενα που ανασκαφήκαν στο Κτίριο CD, το συγκρότημα με τα πολλά δωμάτια της Ύστερης Μινωικής ΙΙΒ (1300-1190 π.Χ.) στην κορυφή του λόφου. Αυτά τα αρχαιολογικά συγκείμενα παρείχαν ένα σημαντικό ποσοστό μικρών και μεγάλων δοχείων μεταφοράς, μερικά από τα οποία είναι προφανώς εισαγωγές από διάφορες περιοχές της Κρήτης, αλλά είναι επίσης πιθανό ότι κατάγονται από εκτός του νησιού (Ελληνική ενδοχώρα, Ανατολικό Αιγαίο).
- Επιπλέον, η Δρ. Χριστίνα Τσοράκη (University of Leicester) συνέχισε τη μελέτη της συλλογής λίθων και λιθοδομημάτων του Σισίου. Τον Αύγουστο, η Nikita Dauby και η Βάσω Μπάρκα διαχειρίστηκαν με ταλέντο την καθημερινή επεξεργασία των ευρημάτων από την ανασκαφική καμπάνια του 2023, με μια ενέργεια, ενθουσιασμό και αποτελεσματικότητα που αναμφίβολα θα εισχωρούν στους τοίχους της αποθήκης μας για πολλά χρόνια στο μέλλον!

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε θερμά τους χορηγούς του φετινού έτους για την οικονομική τους υποστήριξη: το FNRS, την Communauté française/Fédération Wallonie-Bruxelles, το INSTAPEC, το ARC TALOS, καθώς και τον κ. Jean-Martin Van Der Hoeven, τον κ. Cédric de Monceau, τον κ. Δημήτρη Νακάση, την κα Λουκία Στεργίου, την κα Elizabeth Winter, την κα Katinka Soetens, την κα Eddie Marcelis, την κα Fabienne Stoffels, και την κα Susanne Gotwald.

Τον επόμενο χρόνο, ορισμένες σημαντικές εργασίες συντήρησης και τεκμηρίωσης των ευρημάτων από το Κτίριο CDE, κυρίως της κεραμικής, θα διευκολυνθούν με μια νέα χορηγία που προσφέρθηκε στο Αρχαιολογικό Έργο Σισίου στη Charlotte Langohr από το Fonds Spéciaux de Recherches του UCLouvain.

ΚΑΝΕ ΔΩΡΕΑ

**χρειαζόμαστε την οικονομική σας υποστήριξη
περισσότερο από ποτέ**

Το κόστος λειτουργίας του έργου - το ενοίκιο των αποθηκευτικών χώρων με συναγερμό και ασφάλιση - είναι σημαντικό, εξίσου, όμως, κοστίζουν η συντήρηση και η ενοποίηση, η σχεδίαση και η μελέτη.

Κάθε βοήθεια είναι ευπρόσδεκτη, κατά προτίμηση μέσω του διαδικτυακού φόρουμ του UCLouvain

<https://getinvolved.uclouvain.be/sissi/~mon-don>
το οποίο παρέχει επίσης δηλώσεις φορολογικής απαλλαγής.

Οι ευεργέτες με έδρα τις ΗΠΑ μπορούν να στείλουν επιταγή στο Ίδρυμα King Baudouin Foundation μέσω

<https://kbfus.networkforgood.com/projects/13729-u-kbfus-funds-universit-catholique-de-louvain-uclouvain-be>

Περισσότερες πληροφορίες: sarpedon.be/donate

